

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

75. An qui mane Missam dixit, vel Sacram Eucharistiam sumpsit, si post prandium incidat in articulum mortis, possit eodem die iterum communicare? Et notatur in articulo mortis toties ex praecepto ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

nam, vt optimè notat Valquez in 3. p. vbi inf. n. 15. ille adimplet præceptum, qui non solum efficit id, quod præcipitur, sed etiam in tempore, quando præcipitur. Nec valet argumenti confirmatio de audiente Saerum in die festo, & ignorante esse diem festum, qui tamen non tenetur audire aliud Sacrum, nam in tali casu quis adimplet substantiam præcepti in tempore stabili, & statuto ad audiendum Sacrum, quod non accidit in casu nostro, in quo quis non sumit Eucharistiam tempore à præcepto statuto. Adde quod Lopez lib. 1. de contractib. cap. 53. Petrus Ledesma in summa, tractat. de Eucharist. cap. 27. post. 10. concl. & alij asserunt, aliquè qui ignorantia præcepti id impleuit, non satisfacere, nisi antea intentionem aliquam generalem habuisset volendi quocumque opere ignoranter factò satisfacere præceptis.

Sup. contèto in hoc vers. Adde. inf. in tr. 3. Ref. 1. §. 1. ad mediu, à. vers. Et ideo. & ibi lege doctrinam Ref. 5. per totam, & signanter §. Verum. paulo post initium, vers. ex his & signa- ter in tom. 8. tr. 4. ex doctrina Ref. 49. §. Notandum est. & recitanter in fine alterius Ref. cius not.

5. Ad tertium argumentum, quod cum tempus valde proximum est periculo mortis, iam periculum mortis imminet, & ita eo tempore videtur impleri posse præceptum obligans in periculo mortis. Resp. cum Ochagavia, & Kellifonio locis citatis, quod cum præceptum recipiendi Eucharistiam in articulo mortis impositum sit tanquam onus illius temporis, apertè sequitur, tempore proximo antecedenti neque impleri posse, neque habere vim obligandi. Vnde licet tempore proximo antecedenti articulus mortis dicatur mortaliter periculum mortis imminere, hoc tamen non sufficit, vt eo tempore obliget præceptum Eucharistiae: quia hoc præceptum tantum obligat præcisè in periculo mortis physice considerato, & non moraliter; quemadmodum præceptum recitandi horas Canonicas, præcisè, & physice loquendo, obligat à media nocte vnus diei vsque ad aliam mediam noctem eiusdem diei, & hæc omnia docet etiam Valquez in 3. part. tom. 3. quest. 80. artic. 11. disput. 214. cap. 2. num. 13. & 14. vbi etiam responder ad intentionem virtuales, quam censetur habere adimplendi præceptum, qui paulò ante ægritudinem sumpsit Eucharistiam: nam vt quis impleat præceptum, non ad intentionem implendi illud, sed ad substantiam operis, quod præcipitur, & tempus in quo obligat, attendendum est. Adde vt idem obseruat Valquez, quod si hoc præceptum sumendi Eucharistiam obligat in articulo mortis, nemo etiam expressa intentione possit illud implere anticipando tempus, sicut nec præcepto audiendi Missam in die festo satisfaceret quis, si pridie illam audiret, & per eam tali præcepto satisfacere expressè vellet, quanto magis per voluntatem solam implicitam, quam virtuale vocant, vt minus probabiliter putauit Suarez, & alij DD. in principio huius resolutionis citati. Pater igitur ex omnibus supradictis satis probabiliter posse, imò teneri aliquem secundum hanc posteriorem sententiam in eodem die sumere iterum Eucharistiam, si incidat in periculum mortis, siue violentæ, siue naturalis, dummodo tamen prudenter timeatur eodem die moriturus, vel quod alio die non sit faturus potens communicare. Itaque cum hæc opinio probabilissima sit, puto in casibus contingentibus, in praxi deducendam esse, cum sit multum fauorabilis, & consolatoria animarum, dum ægroti secundum hanc sententiam possint in illis angustiis, & horroribus mortis aduersus diabolicas suggestiones iterum se sacra munire communione, quam scimus in illa hora maiori cum reuerentia, humilitate, & præparatione ab omnibus sumi, & ita ego sentio aduersus Suarez, & alios DD. negatiue sententiae.

6. Nec valet dicere, quod hæc opinio imponit onus morientibus: nam respondeo illos latentè hoc onus suscipere, & si contraria opinio esset ve-

ra, & tenenda, magnam eis, & merò afflictionem afferret: igitur me consulente, & impellente, ne deficiam Parochi nostram sententiam in praxim deducere. Nota tamen, quod post hæc scripta inueni locutionem de Lugo de Sacrament. Eucharist. disput. 16. §. 1. §. 2. negatiuam sententiam docentem, quam, vt dixi, probabilem esse puto: sed tu ne definas etiam nostram tanquam probabilem, in consolationem infirmorum scèctari, quam etiam sequuntur multi viti docti ex Societate Iesv, de hac re à me consulti.

RESOL. LXXV.

An qui mane Missam dixit, vel sacram Eucharistiam sumpsit, si post prandium incidat in articulum mortis, possit eodem die iterum communicare?
Et notatur in articulo mortis toties ex præcepto Eucharistiam esse sumendam, quoties post sumpcionem eius sit est gratia per peccatum mortale. Ex p. c. tr. 6. & Miss. 1. Ref. 18.

§. 1. **H**anc questionem fuse pertractari in 1. part. tract. 3. resol. 33. §. 7. & affirmatiuam sententiam docui, quam scio multum placuisse vix doctis: & ideo illam modo etiam ex auctoritate aliquorum stabilire conabor.

2. Dico igitur nostram sententiam præter Gulparem Hurtado, & alios tenere in terminis, vt dici solet, terminantibus Marcellum Megalium in Præparatio tom. 2. verb. Eucharistia Sacramenti præceptum, num. 6. & verb. Eucharistia Sacramenti Minister, num. 20. vbi sic ait: Quando Sacerdos, qui mane communicauit, aut laicus qui mane communicauit, non ob suam deuotionem, tempore vespertino in morbum incidere ita periculosum, vt iudicio probabili Medicorum superviuere non possit vsque ad sequentem diem: tunc enim, quia vniuersique in articulo mortis constitutus tenetur Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum recipere, tenetur & tunc illud recipere, non obstante, quod eadem die Missam celebrauerit, aut communionem receperit: nam per talem communionem non satisfecit præcepto, quod nunc imminet de communicando in mortis articulo. Ita ille. Cui etiam adde ex Societate Iesv Martinum Bresserum lib. 3. de conscientia probabilis, cap. 8. num. 100. vbi sic asserit. Inferitur subito morbo, aut periculo mortis correptum debere communicare per modum Viatici, quamuis alio sine præcedenti, vel eodem die communicasset: quod etiam Doctores non expriment, necessarò sequitur ex eorum sententia saltem valde probabili, quam tradit nominatim Valquez, quod nisi in morbo præcepto diuino tunc communicandi satisfieri non possit. Ita Bresserus. Et hanc sententiam re maturius considerata, & inter illos discussa anno 1638. deducunt in praxi Patres Societatis Iesv Domus professæ Panormitanæ in persona Patris Gallopes, qui cum mane Missam celebrasset, & post prandium lethali morbo correptus fuisset, iterum in eodem die sacram Communionem per modum Viatici præbuerunt.

3. Notandum tamen est hic obiter, resisterdam esse opinionem Soti in 4. disput. 12. §. 1. artic. 1. Tabienæ verb. communicare, num. 16. Armilla verò in communio, num. 12. asserentium in articulo mortis toties ex præcepto Eucharistiam esse sumendam, quoties post sumpcionem amissa est gratia per peccatum mortale.

RESOL.

Sup. hac violenta morte infra in Ref. 78. 79. & 80. & pro morte naturali in Ref. præcæta, & in alius eius primæ not.

RESOL LXXVI.

An qui in articulo mortis sumpsit Viaticum, teneatur iterum illud sumere, si peccauit mortaliter? Ex p. 5. tract. 3. Ref. 43.

Sup. hoc in Ref. praeterita §. vi. & in Ref. seq.

§. 1. Affirmatiuum sententiam docet Sotus in 4. dist. 12. quast. 1. artic. 11. Tabiena ver. communio, num. 16. Armilla eodem ver. num. 11. Sed ego negatiue respondeo cum Hurtado de sacram. Euchar. dist. 10. diff. 2. Kellifonio tom. 2. in 3. part. quast. 80. art. 11. par. 2. Ioanne de Lugo de sacram. Euchar. dist. 16. sect. 3. num. 46. & Ochagauia de Sacram. tract. 2. de Euchar. quast. 14. n. 8. quia est maxima differentia inter sacramentum Euchariſtiae, & sacramentum Penitentiae. Nam si quis in articulo mortis semel suscepit absolutionem sacramentalem, vt satisfaciatur praecipio illius temporis, & postea peccet mortaliter in eodem articulo, teneatur iterum recipere absolutionem sacramentalem, quia talis absolutio est medium necessarium ad salutem pro omni tempore, quo quis lapsus sit in peccatum mortale. At vero si quis in articulo mortis receperit Euchariſtiam, non teneatur eam iterum in eodem articulo recipere, licet postea incidat in graue peccatum, quia Euchariſtia non est necesse'aria necessitate medijs ad salutem, sed solum necessitate praecipii, quod praecipium imponitur in articulo mortis, vt Euchariſtia sumatur tanquam Viaticum, & in memoriam passionis Christi, quod cum iam semel praestitum sit praecipium, iam deinceps non obligat pro illo articulo, sed pro alio.

obliget praecipium: Vnde putarem sententiam Soti non solum tutiorem, sed probabilioem, quando infirmus peccaret mortaliter publice; nec facile poterit Cardinalis doctissimus probare id nullo modo esse contra praxim Ecclesiae. Huc vsque Pontius.

2. Sed scilicet ego teneam, infirmum post sumptum Viaticum, si peccat mortaliter, non obligati ad iterum illud sumendum, quia iam satisfecit praecipio diuino de sumendo Viatico tempore mortis, & de peccato commisso post sumptum Viaticum potest confiteri, quod me citato tenet, & probat Pater Franciscus Lugo de Sacrament. lib. 5. cap. 9. quast. 5. num. 36. tamen ea quae supra dicit Pontius mihi non placent. Primum, quia non est verum, quod sumpto semel Viatico non possit dari, vt patet ex communi praxi Ecclesiae, & docent contra Valquez, & paucos alios communiter Doctores, quos me etiam citato adducit, & sequitur Leander de Sacram. tom. 2. tract. 7. dist. 5. quast. 39. sed nescio vnde potest oriri scandalum quod timet Pontius, si infirmus de nouo petat Viaticum, quia potest hoc facere ex deuotione, vt communiter efficitur, etiam si infirmus non fuerit lapsus in aliquod peccatum. Deinde neque est verum quod non sit dandum Viaticum, vt vult Pontius, nisi infirmitas valde diu protrahatur: nam post sex, imò vt ego teneo; post tres dies iterum Viaticum infirmo potrigendum esse existimo. Et aliqui plus addunt singulis quibusque diebus, vt ex Layman, & Hurtado probat, & tenet Leander vbi supra quast. 40. cui adde Dicastillum de Sacram. tom. 1. tractat. 4. dist. 9. dub. 16. num. 334. & idem num. 342. firmat, & totum pro sumendo Viatico posse ferere pro exemplo, & non comprehenso in lege ieiunij, & adeo ad illud non teneri. Vide alios quos alibi citauit. Vnde ex his apparet quam parum modeste protulit aliqua verba Pater Hurtado de Chocolata, & Tabaco, tract. 2. cap. 10. §. 3. num. 175. vbi sic ait: [Lo segundo limito, quando el enfermo pecó mortalmente despues de auer recibido el Viatico, puede, aunque no estè ayuno, tornar à comulgar; porque con el pecado mortal se quitó la vnion que tenia con Christo, que es proprio efecto deste Sacramento, la qual vnion mediante la caridad, y la Euchariſtia, quieren Christo, y la Iglesia que la tangen los fieles quando salen desta vida, y por esto los Concilios, y Sagrados Canones la llaman, Viaticum necessarium. Y assi parece que tiene aqui lugar la epiicheia, de que no se guarde al ayuno natural, para comulgar; pero por sola deuocion, y mayor aumento de gratia, y adquirit mayores auxilios, lo tengo por falso; porque se abre gran puerta con no pequeña irreuerencia de este Sacramento. Propter cuius honorem placuit Spiritui sancto quod prius in nos Christianos Corpus Dominicum intraret, quam reliquis cibi, nam ideo per vniuersum Orbem mos iste seruatur. Come dixit S. Agustin. cap. 2. Y verdaderamente esta es la costumbre de la Iglesia, que à ningun enfermo, in vna infirmitate, se le da mas de vna vez el Viatico y à esto deuen estar muy atentos los Parochos, y Obispos, porque si se abre la puerta à las opiniones referidas, que dan tienda en esta materia, se seguiran no pequeños inconuenientes. Ita ille, & miror quomodo ausus sit vocare opinionem falsam, quam communiter docent Doctores praeter ipsum, & paucos alios, & quam docet aperte Rituale Romanum iussu Pauli V. editum, & quod voluit ab omnibus Episcopis obseruari: sic itaque habet Pontifex: Quod si aeger, sumpto Viatico, dies aliquot vixerit, vel periculum mortis euaserit, & communicare voluerit, eius pio desiderio Parochus non deest. Cum igitur Pontifex decernat, si post Viaticum velit infirmus

Sup. hoc inf. in Ref. 83. & alijs eius not. & hic inf. in iplo met. §. ante medij, verif. Peto por fo-la.

† Sup. hoc inf. in Ref. 83. & 87. & in Ref. 78. §. vlt. ad medij, verif. Hec sententia, & in co. 1. tr. 7. Ref. 37. §. vlt. & lege doctrinam Resolutioni nor. praecitae.

† Sup. hoc in Resolutionibus not. primus huius §.

RESOL LXXVII.

An si quis in articulo mortis recipiat a suo Parocho Viaticum, & postea lapsus est in peccatum, si iterum illud peteret, deberet Parochus ministrare?

Et explanatur, quando in eadem infirmitate possit infirmus non ieiuno, qui recepit Viaticum, iterum aique iterum sacram Viaticum ministrari. Ex part. 11. tract. 6. & Misc. 6. Ref. 17.

Sup. hoc supra §. vi. Ref. 75. & in Ref. 76.

§. 1. Ad hoc dubium responderet Ioannes Pontius in Cur. Theol. dist. 44. quast. 16. concl. 4. num. 98. sic enim ait: Querens, an qui postquam in morbo, vt satisfaciatur huic praecipio, communiuit, peccauit mortaliter, teneatur iterum communicare? Sotus existimat, quod sic, quam doctrinam existimat Cardinalis de Lugo esse contra praxim Ecclesiae quia, inquit, nullus Parochus daret hodie Viaticum non ieiuno, cui heri dederat illud non ieiuno, licet diceret se peccasse postea mortaliter. Credo tamen eum non consuluisse omnes Parochos, sed solum id conuicisse ex principijs, quibus videbatur sibi colligere, quod praecipium id non exigeret; quae principia propterea potius proponenda essent, quam illud alijs incertum, quod nemo id faceret. Et certe ex illa praxi non solum colligeretur, quod non obligaret ad id praecipium, sed etiam, quod non posset iterum communicare; quod tamen vix potest bene probari. Ego existimo praxim illam in hoc fundari potissimum, quod si iterum daretur Viaticum, deniretur in cognitionem, quod infirmus post primum Viaticum peccasset mortaliter; quia omnes concedunt non debere dari iterum, praesertim si infirmitas post primum Viaticum valde diu non protraheretur, nisi quis peccaret postea mortaliter, non est autem verisimile, quod cum tali famae dispendio

Tom. 11.

